जंगल मीटिंग

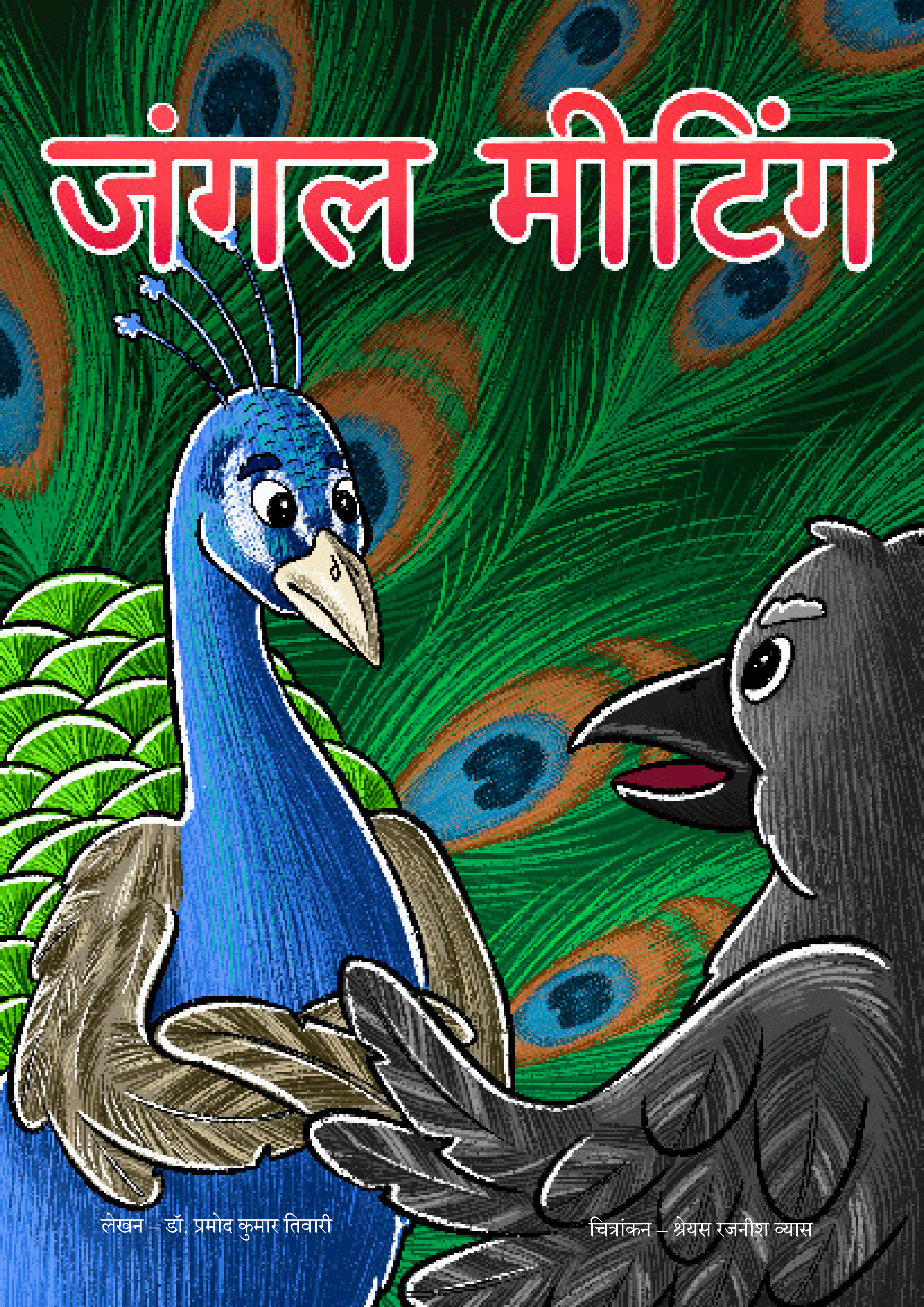

लेखन – डॉ. प्रमोद कुमार तिवारी

चित्रांकन – श्रेयस रजनीश व्यास

आभार

कार्यक्रम समन्वयक

प्रो. उषा शर्मा, *प्रोफ़ेसर एवं प्रभारी,*
राष्ट्रीय साक्षरता केंद्र प्रकोष्ठ, एन.सी.ई.आर.टी., दिल्ली

लेखन

डॉ. प्रमोद कुमार तिवारी

चित्रांकन

श्रेयस रजनीश व्यास

मार्गदर्शन

प्रो. नीना सबनानी, *एनिमेटर एवं सहायक संकाय*,
डिज़ाइन विभाग, भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, हैदराबाद

आभार ज्ञापन

श्री श्याम सिंह सुशील, *लेखक*
श्री अक्षय कुमार दीक्षित, *मेंटर,* शिक्षा निदेशालय, दिल्ली प्रशासन, दिल्ली
डॉ. प्रसाद एस ओंकार, *प्रमुख (डिज़ाइन) एवं एसोसिएट प्रोफ़ेसर*, आई.आई.टी., हैदराबाद
प्रो. दीपक जॉन मैथ्यू , *प्रोफ़ेसर* , डिज़ाइन विभाग, आई.आई.टी., हैदराबाद
श्री डेल्विन जूड रेमेडियोज, *सहायक प्रोफ़ेसर*, डिज़ाइन विभाग, आई.आई.टी., हैदराबाद
श्रीमती अंकिता रॉय, *सहायक प्रोफ़ेसर*, डिज़ाइन विभाग, आई.आई.टी., हैदराबाद
डॉ. मोहम्मद शाहिद, *सहायक प्रोफ़ेसर*, डिज़ाइन विभाग, आई.आई.टी., हैदराबाद
डॉ. सौरव देवरी, *सहायक प्रोफ़ेसर*, डिज़ाइन विभाग, आई.आई.टी., हैदराबाद
डॉ. शुहिता भट्टाचार्जी, *सहायक प्रोफ़ेसर*, उदार कला विभाग, आई.आई.टी., हैदराबाद
श्री गौतम गोस्वामी, *सहायक प्रोफ़ेसर*, एनीमेशन एवं मल्टीमीडिया विभाग,
बिरला प्रौद्योगिकी संस्थान, जयपुर
श्री मोहम्मद शाह आलम, *वरिष्ठ परामर्शदाता (आई.सी. टी.)*,
राष्ट्रीय साक्षरता केंद्र प्रकोष्ठ , एन.सी.ई.आर.टी., दिल्ली
सुश्री भावना खेड़ा, *कनिष्ठ परियोजना अध्येता*,
राष्ट्रीय साक्षरता केंद्र प्रकोष्ठ, एन.सी.ई.आर.टी., दिल्ली

ULLAS
उल्लास
जन जन साक्षर
नव भारत साक्षरता कार्यक्रम

જંગલ બેઠક

લિખન

ડૉ.પ્રમોદ કુમાર તિવારી

રેખાંકન

શ્રેયસ રજનીશ વ્યાસ

विद्यया ऽमृतमश्नुते

एन सी ई आर टी
NCERT

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

સવારથી ચુલબુલ ઉંદરડી અને બિટ્ટુ ગૌરૈયાને શ્વાસ લેવાનો પણ સમય નહોતો. દરેકના ઘરે જઈને આજે યોજાનારી મીટીંગ વિશે સૌને જાણ કરવાની હતી અને સન્માનપૂર્વક આમંત્રણ આપવાનું કામ તેમને સોંપવામાં આવ્યું હતું.

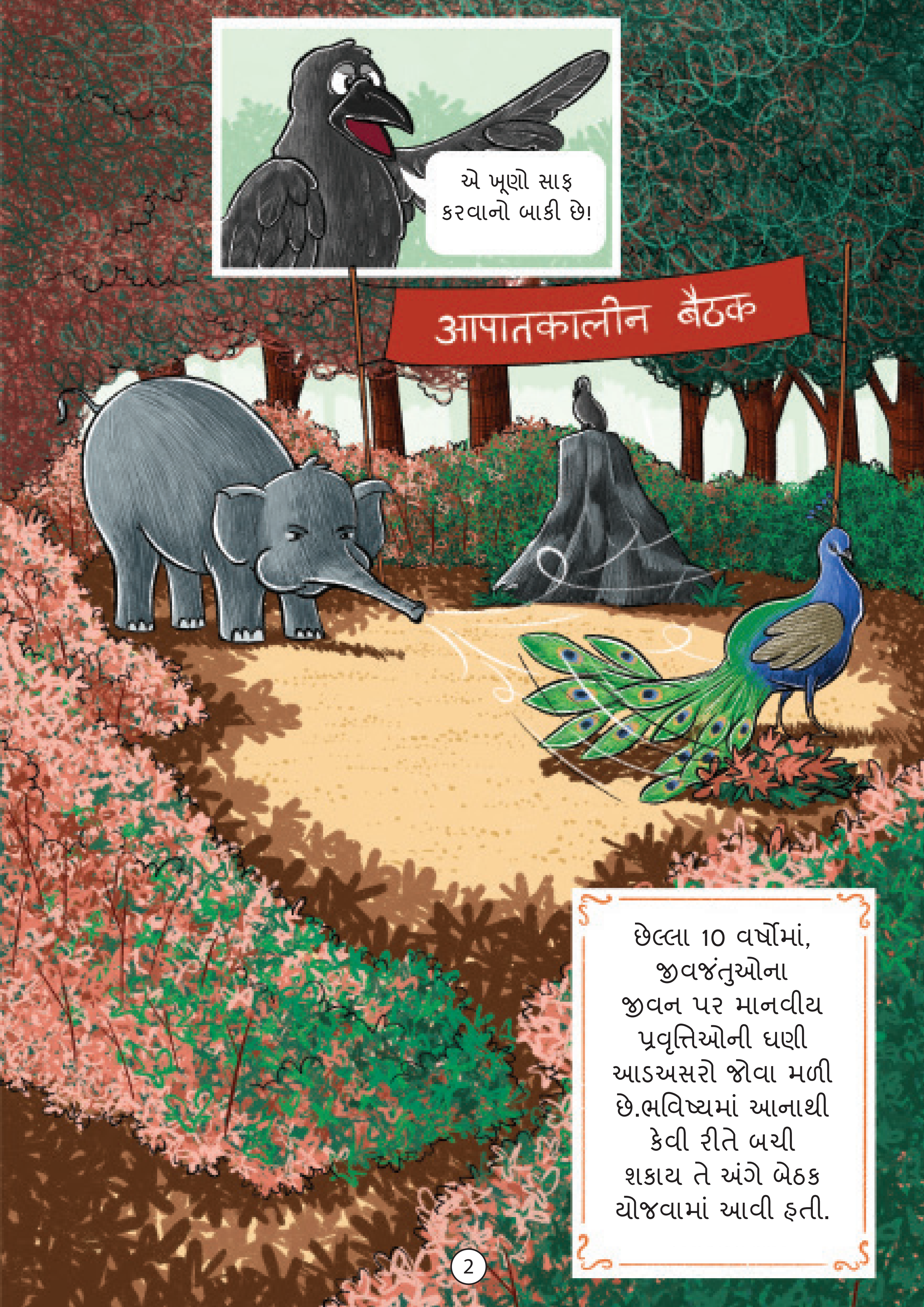
એ ખૂણો સાફ કરવાનો બાકી છે!
आपातकालीन बैठक
છેલ્લા 10 વર્ષોમાં, જીવજંતુઓના જીવન પર માનવીય પ્રવૃત્તિઓની ઘણી આડઅસરો જોવા મળી છે.ભવિષ્યમાં આનાથી કેવી રીતે બચી શકાય તે અંગે બેઠક યોજવામાં આવી હતી.

મારો પ્રકાશ શું તેમને ઓછો લાગી રહ્યો હતો?
ભાઈ, ચાલો!

બધા પશુ-પક્ષીઓ આવ્યા પછી બેઠક શરૂ થઈ.
મને કહો, શું નવી પેઢી તેના મૂલ્યો ભૂલી રહી છે?
શા માટે અમને બધા વડીલોને બોલાવવામાં ન આવ્યા ?
પીપલ દાદા, તમે ગુસ્સે થશો નહીં.
"અમે તમને ભૂલ્યા નથી.આવતા અઠવાડિયે વૃક્ષો અને છોડ અંગે એક અલગ બેઠકનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

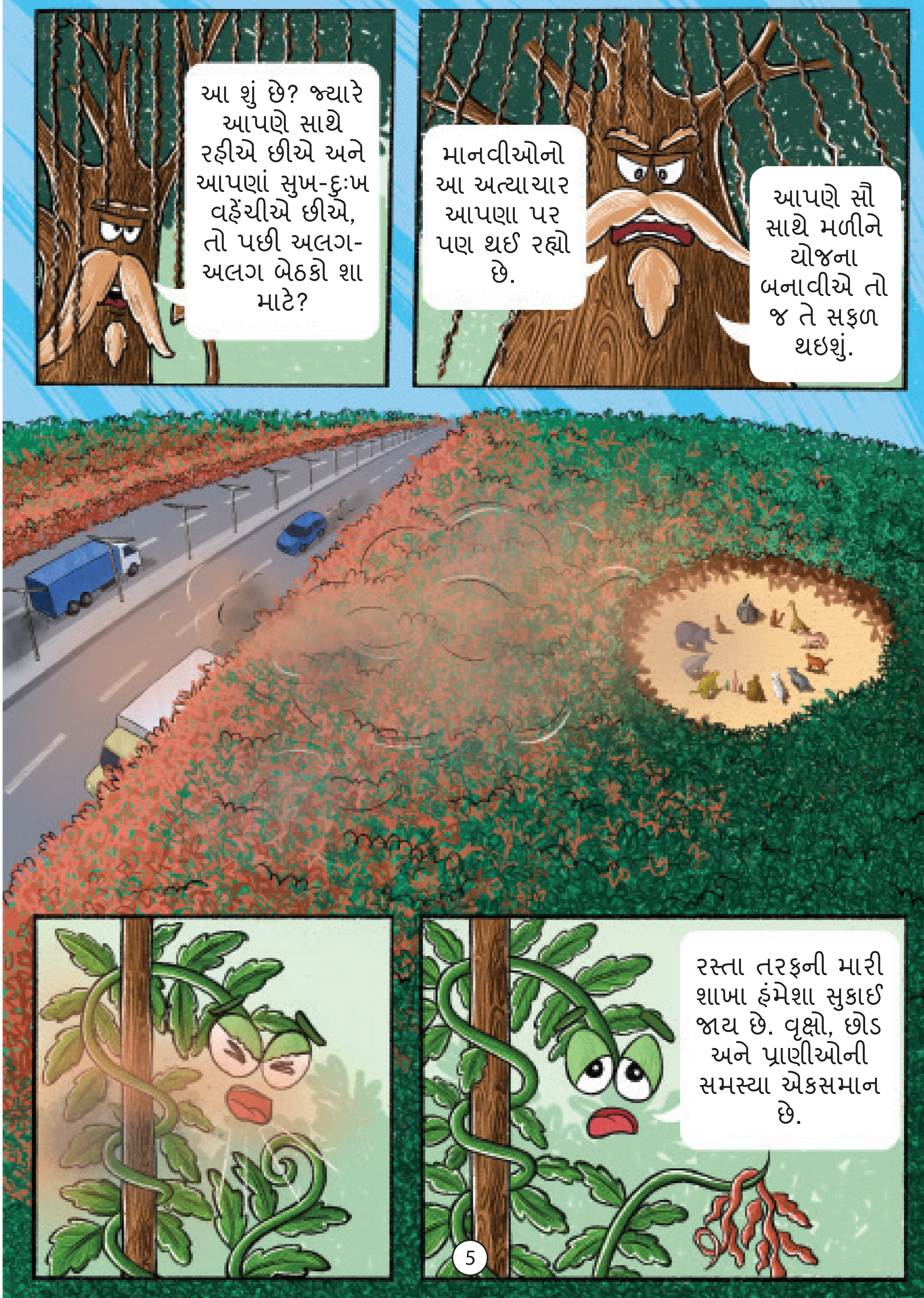
આ શું છે? જ્યારે આપણે સાથે રહીએ છીએ અને આપણાં સુખ-દુ:ખ વહેંચીએ છીએ, તો પછી અલગ-અલગ બેઠકો શા માટે?
માનવીઓનો આ અત્યાચાર આપણા પર પણ થઈ રહ્યો છે.
આપણે સૌ સાથે મળીને યોજના બનાવીએ તો જ તે સફળ થઇશું.
રસ્તા તરફની મારી શાખા હંમેશા સુકાઈ જાય છે. વૃક્ષો, છોડ અને પ્રાણીઓની સમસ્યા એકસમાન છે.

પીપલ દાદાની વાત સાચી છે.
આ બેઠકમાં વૃક્ષો અને છોડને પણ સામેલ કરવામાં આવશે.
તેમના મુદ્દાઓને પણ એજન્ડામાં સામેલ કરવા જોઈએ....
અને આગળની કાર્યવાહી કરવી જોઈએ.
હવે હું મોનુ મોરને વિનંતી કરીશ કે આપણને બધી સમસ્યાઓ વિશે જણાવે.

મોનુએ એક પછી એક બધી સમસ્યાઓ બધા સમક્ષ રજૂ કરી.
વૃક્ષો કાપીને મોટા રસ્તા બનાવ્યા.
પાણીના કુદરતી સ્રોતોની અદ્રશ્યતા.
ડેમ બનાવીને પાણી પર એકાધિકાર સ્થાપવો.
રસ્તા પર આખી રાત મોટી લાઈટો રાખવી.
કિરણોત્સર્ગને કારણે પ્રાણીઓનું મૃત્યુ.
ધૂળ અને ધુમાડામાં વધારો.
જંગલ વિસ્તારનો સતત ઘટાડો.
ફૂલો અને છોડનું સુકાઈ જવું.

તમે મારી વાત સાંભળો. રસ્તાઓ અને કોંક્રિટના માર્ગો પર ચાલવું એ લોઢાના ચણા ચાવવા જેવું છે.
મેં સાંભળ્યું હતું કે બે પ્રકારના જીવો છે - જેઓ પગરખાં પહેરે છે અને જે નથી પહેરતા.
અને મને લાગ્યું કે હું એક અલગ પ્રકારનું પ્રાણી છું.
પરંતુ જુઓ! આ લોકોએ મને ચંપલ પણ પહેરાવ્યા.

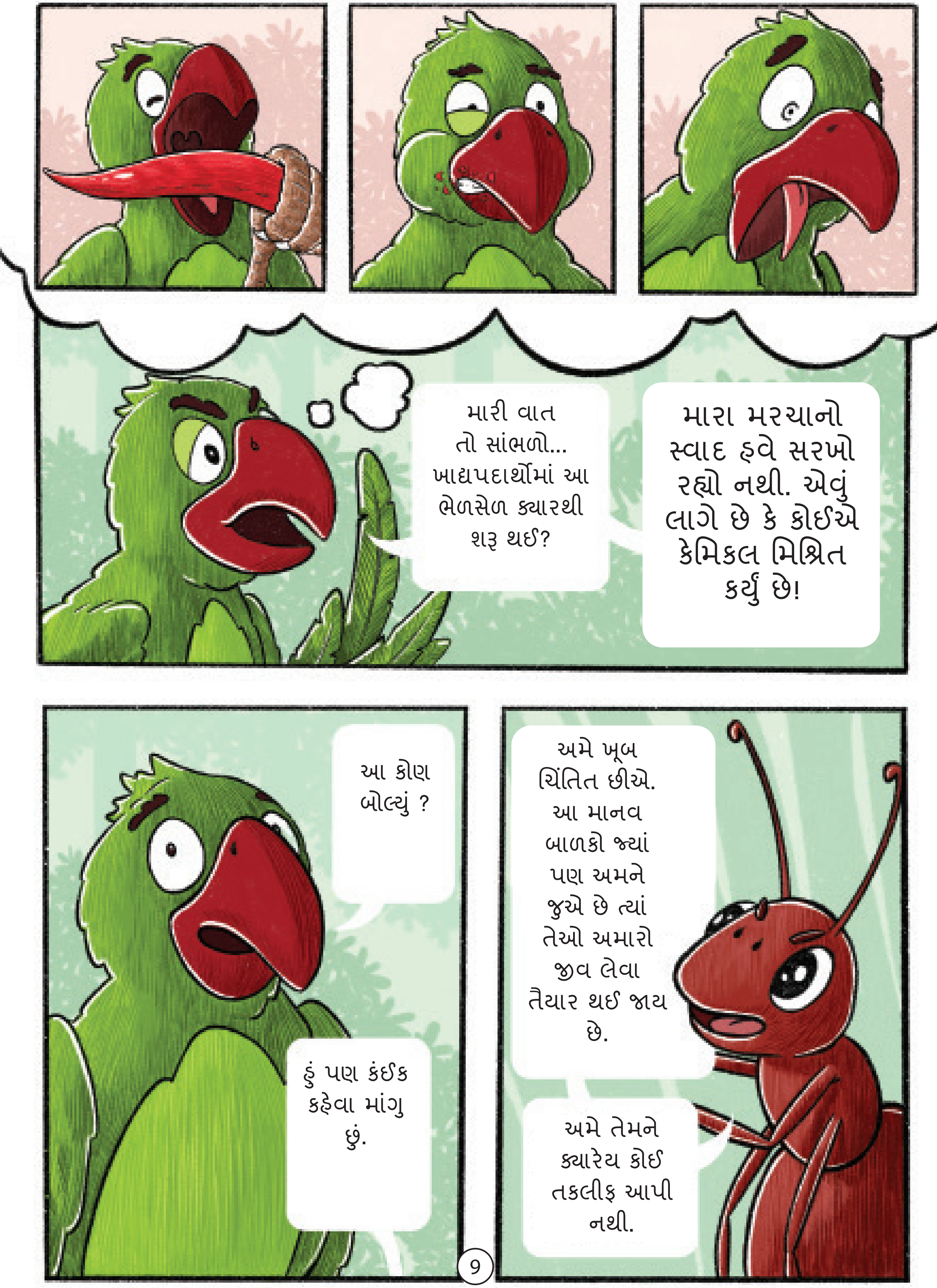
મારી વાત તો સાંભળો... ખાદ્યપદાર્થોમાં આ ભેળસેળ ક્યારથી શરૂ થઈ?
મારા મરચાનો સ્વાદ હવે સરખો રહ્યો નથી. એવું લાગે છે કે કોઈએ કેમિકલ મિશ્રિત કર્યું છે!
આ કોણ બોલ્યું ?
હું પણ કંઈક કહેવા માંગુ છું.
અમે ખૂબ ચિંતિત છીએ. આ માનવ બાળકો જ્યાં પણ અમને જુએ છે ત્યાં તેઓ અમારો જીવ લેવા તૈયાર થઈ જાય છે.
અમે તેમને ક્યારેય કોઈ તકલીફ આપી નથી.

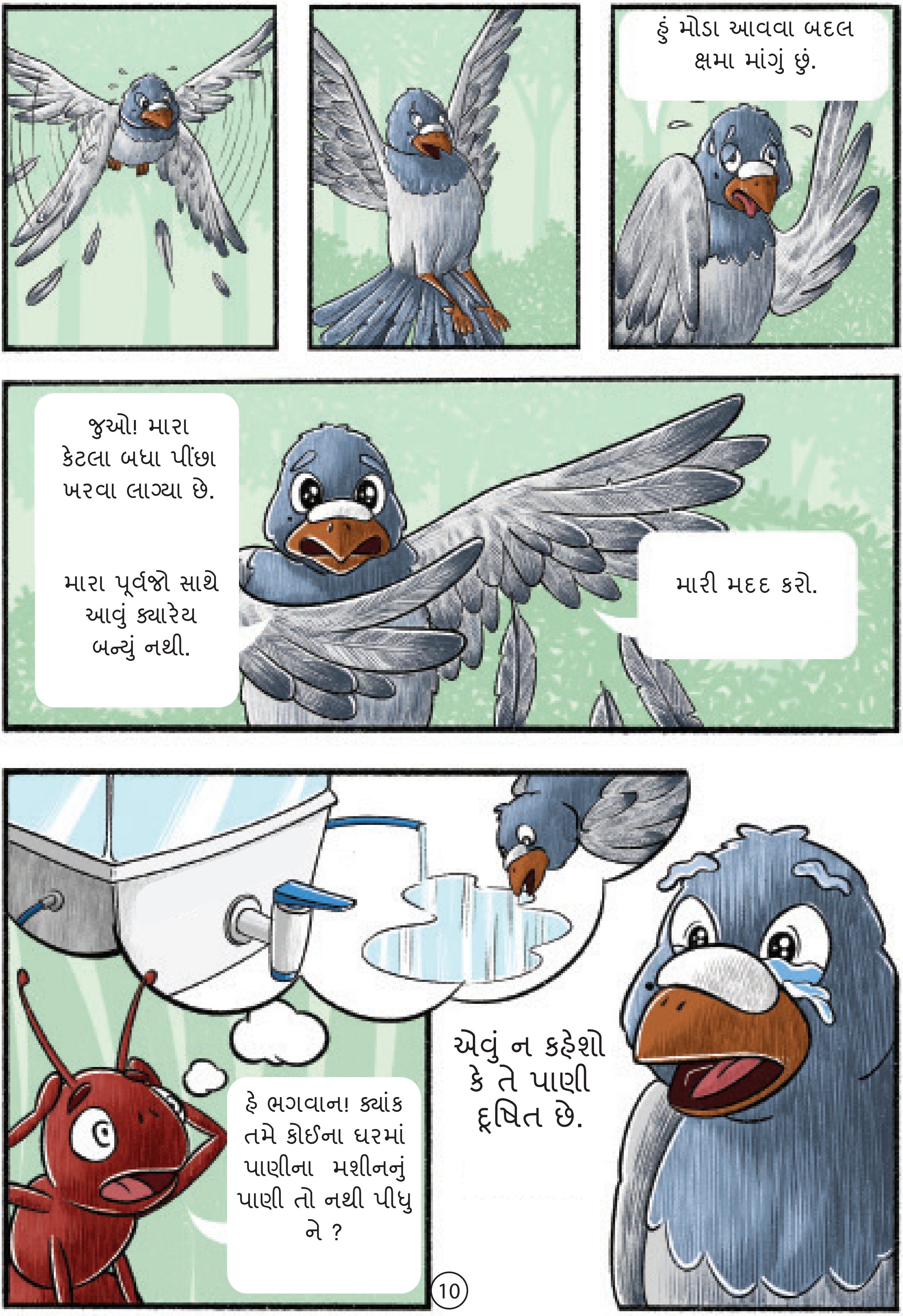
હું મોડા આવવા બદલ ક્ષમા માંગું છું.
જુઓ! મારા કેટલા બધા પીંછા ખરવા લાગ્યા છે.
મારા પૂર્વજો સાથે આવું ક્યારેય બન્યું નથી.
મારી મદદ કરો.
હે ભગવાન! ક્યાંક તમે કોઈના ઘરમાં પાણીના મશીનનું પાણી તો નથી પીધુ ને ?
એવું ન કહેશો કે તે પાણી દૂષિત છે.

અહીં બધા પોતપોતાની તકલીફો જણાવી રહ્યા છે, તો તમે બધા પાછળ સૂઈ રહ્યા છો ?
મિત્રો, આ બહુ ગંભીર મુદ્દા છે. આ અંગે આપણે ઊંડાણપૂર્વક વિચારવું પડશે.
હું પ્રસ્તાવ મૂકું છું કે આ વિષય પર ત્રણ દિવસીય આંતરરાષ્ટ્રીય પરિસંવાદનું આયોજન કરવામાં આવે અને વિશ્વભરના વિદ્વાનોને તેમાં આમંત્રિત કરવામાં આવે.
વળી, માણસોને પણ વાતચીત માટે આમંત્રિત કરવા જોઈએ
અને આ સાથે મુન્નુ ઘોંઘેની આભાર વિધિ બાદ બેઠક સમાપ્ત થઈ.
आभार

विद्यया ऽमृतमश्नुते

एन सी ई आर टी
NCERT

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्

NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING